

بررسی و تحلیل اصول و منابع فقهی حقوق عمومی در حکومت و اسلام

(تاریخ دریافت ۱۴۰۰/۰۴/۱۵، تاریخ تصویب ۱۴۰۰/۰۹/۱۸)

امیر شادمانجو

چکیده

حقوق عمومی، شاخه‌ای از علم حقوق است که سازمان بندی تشکیلات حکومتی و سازمان‌های دولتی و روابط افراد با سازمان‌های حاکم، فرمانروایان با یکدیگر و فرمانروایان با فرمانبران را مورد مطالعه قرار می‌دهد. در همه جوامع بشری همواره نوعی نظام سیاسی برقرار بوده، اما حقوق عمومی به معنای امروزی آن در دوران باستان مطرح نبوده است، هرچند مسائل عمده آن، از جمله برخی موضوعات حقوق اساسی، از ریشه دارترین مباحث در اندیشه بشری و تعالیم انبیاء به شمار می‌رود برای استخراج احکام حقوق عمومی از فقه اسلام، ضمن تاکید بر سنت نبوی (ص) باید تحولات احکام فقهی و مراحل تکاملی آن را در کتاب‌های فقهی شیعه و سنی شناسایی کرد. از جمله نکات حائز اهمیت در این میان، توجه به عنایتی است که فقه اسلامی به ضرورت وجود دولت و پرداختن به حقوق عمومی دارد زیرا حتی فقهای که در اصل ولایت فقیه تردید کرده یا در این مورد سکوت به خرج داده‌اند، درصدد تصویر چهره هرچند ضعیفی از دولت و ارائه نظام مبتنی بر امور حسیه بوده‌اند.

واژگان کلیدی: حقوق عمومی، حکومت و اسلام، قواعد فقهی، عدل و عدالت، مردم و دولت